

Den framtida livsmedelskontrollen – Sveriges miljökommuners årsmöteskonferens

Generaldirektör Christina Nordin – 5 maj 2026

Detta kommer jag att ta upp

Kort om Livsmedelsverkets uppdrag

Kontrollfrågor

Beredskap

(Vattenfrågor)

Livsmedelsverkets uppdrag

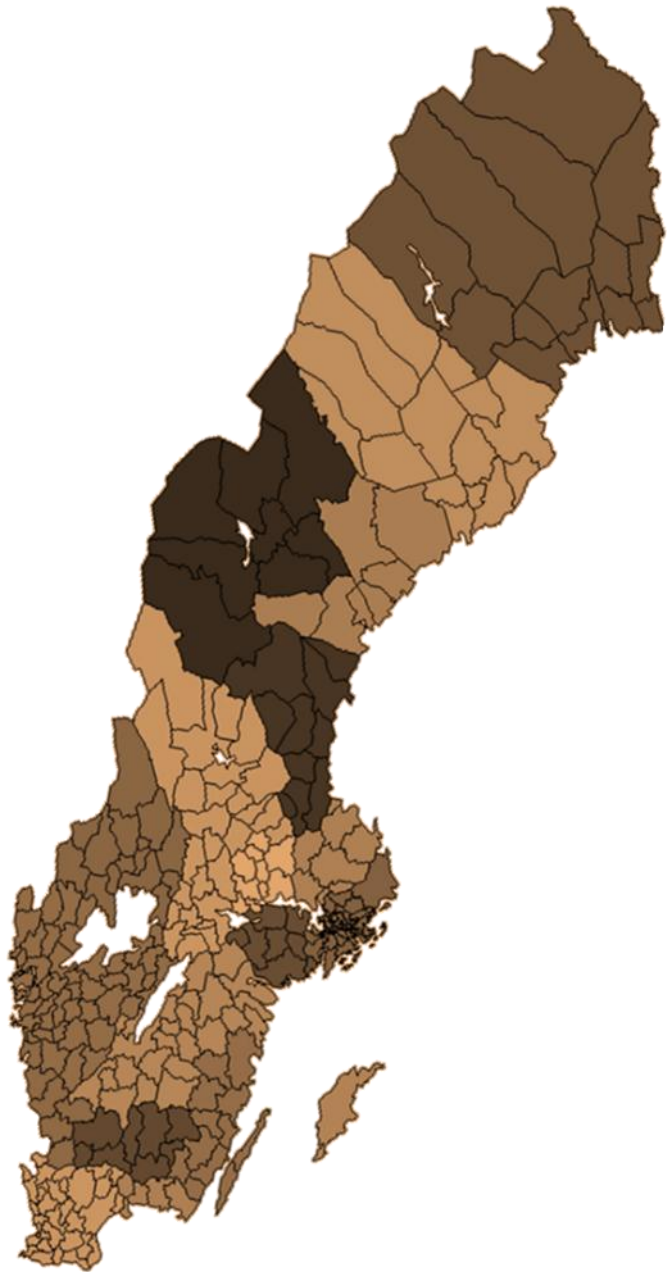
- Sverige har säkra och pålitliga livsmedel
- Sverige har en hållbar livsmedelskonsumtion
- Alla har tillgång till mat och dricksvatten vid kris och krig

Analyser, regler, kontroll, råd, stöd,
information, investeringsstöd

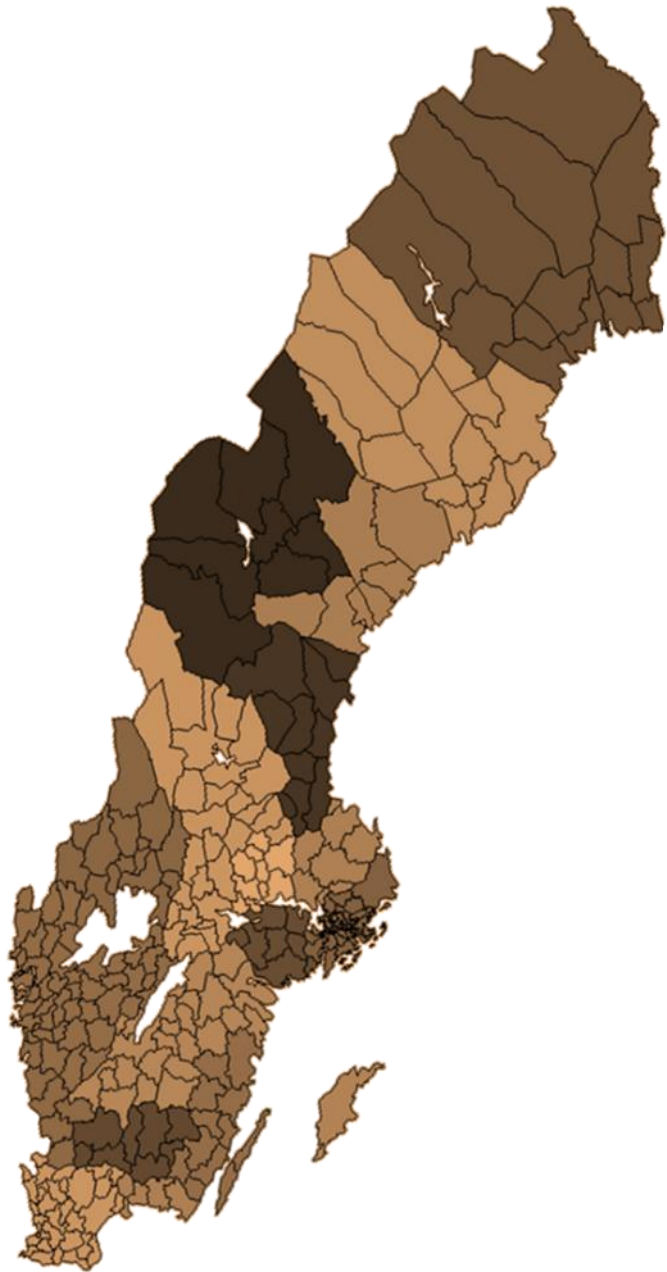
Kontrollfrågor

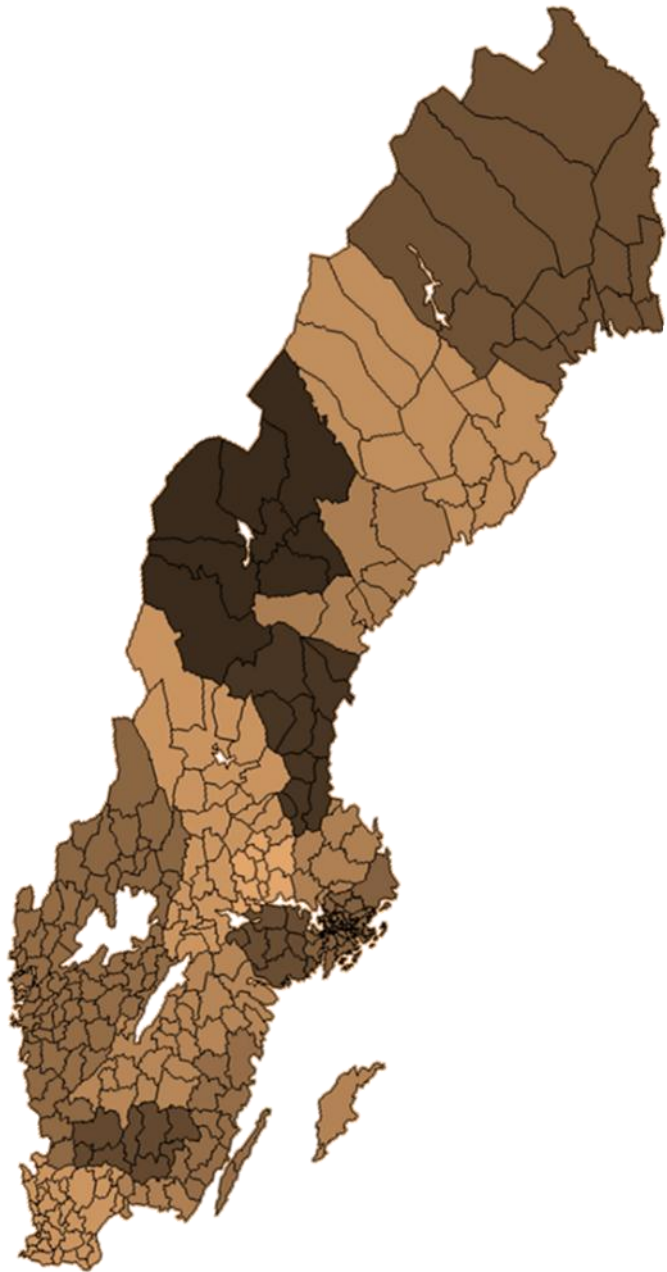
Livsmedelsverket

- Leder och samordnar landets livsmedelskontroll.
- Kontrollerar äggpackerier, större mejerier, fiskanläggningar, alla slakterier.
- Kontrollerar att länsstyrelsernas kontroll följer lagstiftningen.
- Beredskap, skolmåltider, forskning, kostråd, laboratorier.

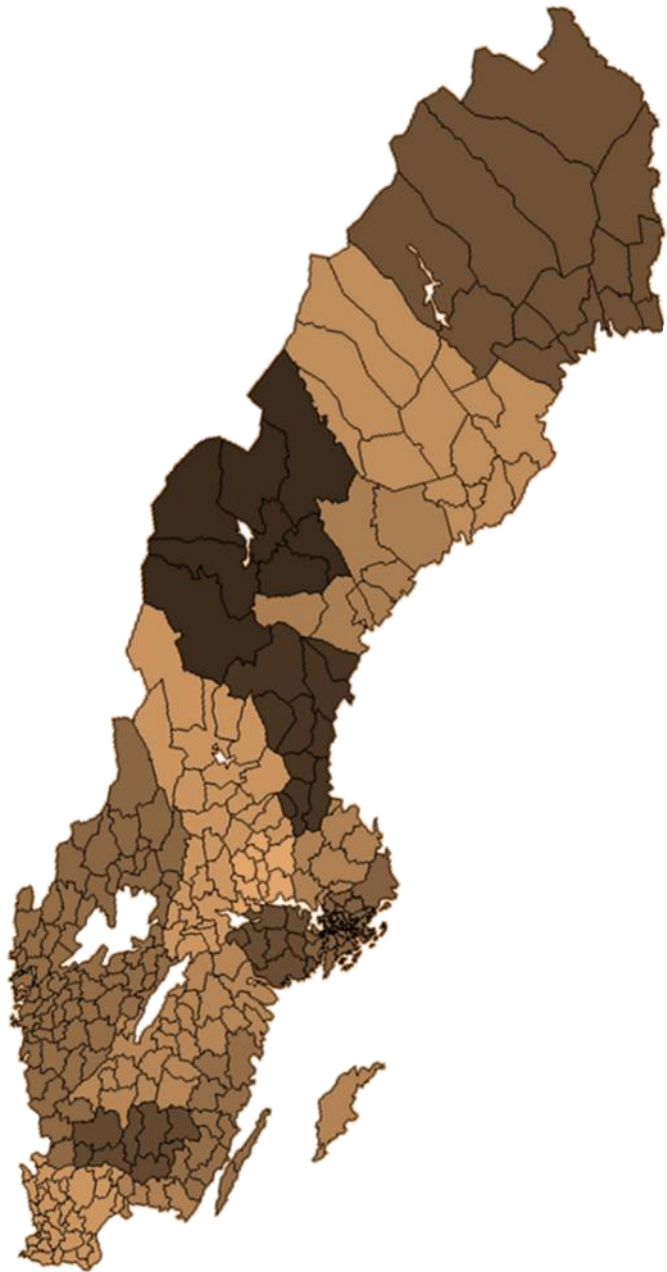
Länsstyrelserna

- Primärproducenter, uppfödare, fiskare och bärplockare etc.

Kommunerna

- Restauranger
- Butiker
- Kaféer
- Skolkök
- Vattenverk
- Vissa livsmedelsindustrier

Försvarsinspektören för hälsa och miljö (Försvarsmakten)

Alla anläggningar inom Försvarsmakten.

- Fartyg
- Regementen
- Utomlands

Sveriges nationella kontrollplan för livsmedelskedjan

Livsmedelsverket/Så kontrolleras ditt företag

Nationella kontrollplanen

Hitta mål och aktiviteter

Om den nationella kontrollplanen

Kontrolluppdraget och verksamhetsstyrning

Övergripande mål och prioriteringar

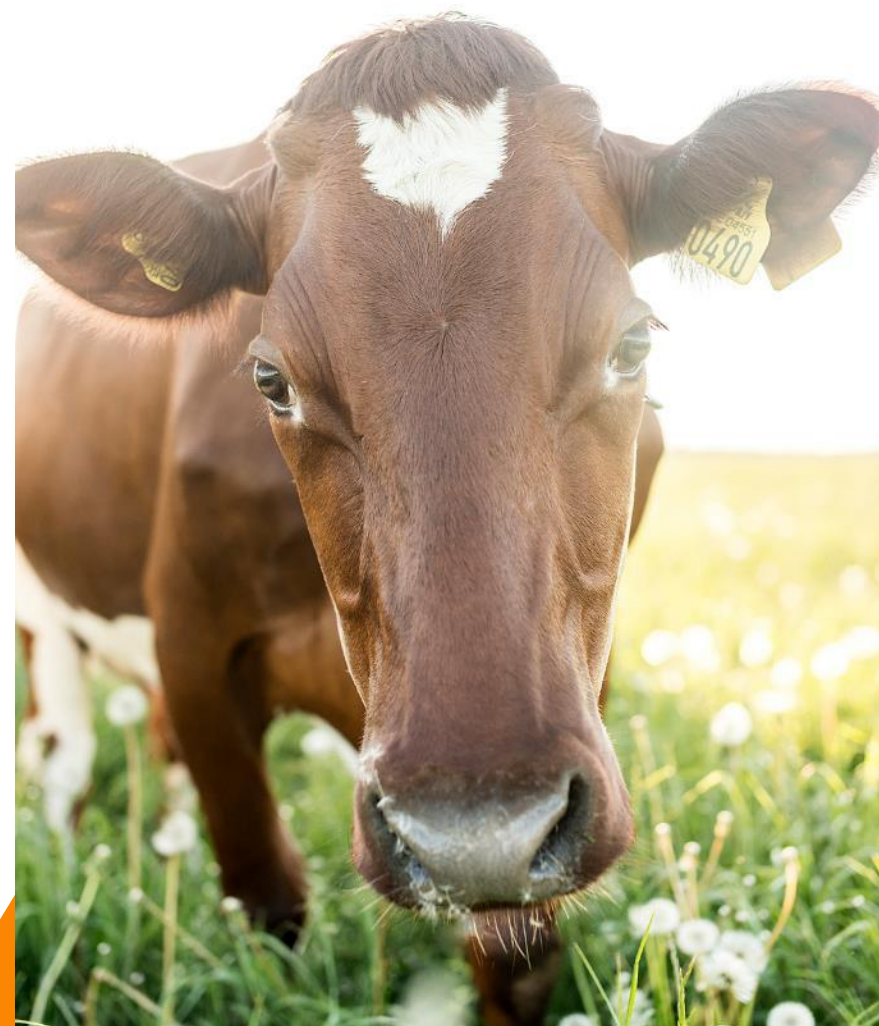
Sveriges nationella kontrollplan för livsmedelskedjan (NKP)

> Hitta mål och aktiviteter

Likheter NKP och Tillsynsstrategin

Nationella kontrollplanen och Tillsynsstrategin har många likheter:

- Likartat syfte
- 4-åriga tidscyklar
- Gäller samma tidsperioder ex. 2026-2029
- Ungefär samma målgrupp

Samarbete för att förenkla för kontrollmyndigheterna

Målstruktur

Fokusområden för livsmedelskontrollen 2026–2029

- 1. Riskbaserad och likvärdig kontroll**
- 2. Spårbarhet**
- 3. Beredskap**

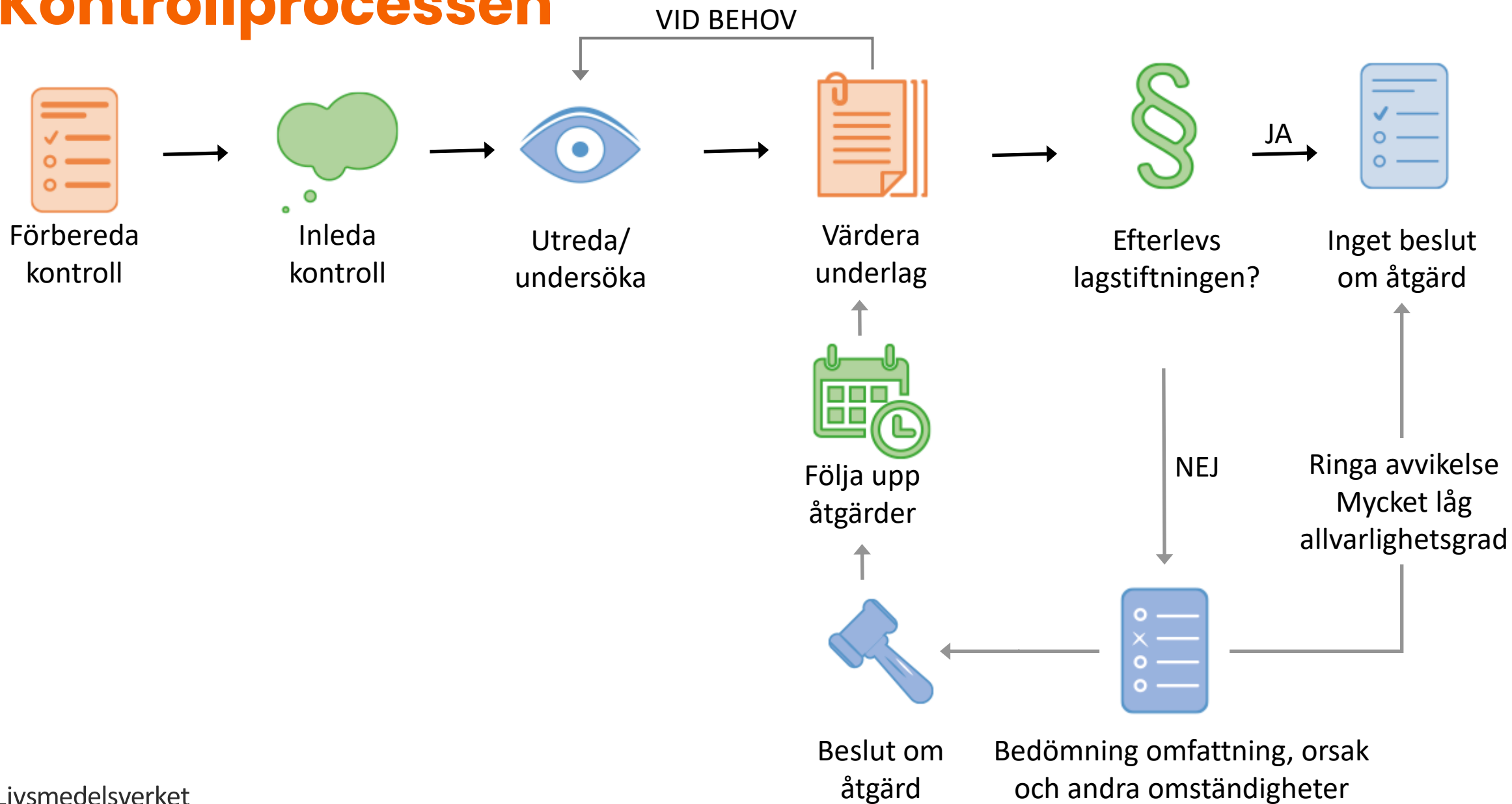
Indikatorer

- Skapa en överblick av läget i kontrollen
- Använda resultaten vid analys och utvärdering
- Val och prioritering av förbättringsåtgärder
- Uppföljning av enskilda myndigheter som har låga värden
- Följa utvecklingen

Indikatorerna

- Tillräckligt med riskbaserad kontroll utförs
- Verksamheter med hög risk får tillräckligt många kontroller
- Spårbarhet kontrolleras
- Kontrollen ger effekt
- Rättssäkra myndighetsåtgärder vid avvikelser
- Kontrollen ger ett likvärdigt utfall mellan myndigheter

Kontrollprocessen

Vi utvärderar vår riskklassningsmodell

- Verktyg för riskbaserad kontroll med lämplig frekvens. Infördes 2024
- 2026: Vi utvärderar hur modellen används och vad det leder till
- Ska belysa företagens perspektiv
- Hur reducerad kontrollfrekvens genom tredjepartscertifiering fungerar i praktiken

Tre typer av datainsamling

1. Myndighetsrapporteringen
2. Enkät till och eventuellt intervjuer med kontrollmyndigheter
3. Intervjuer med branschorganisationer

Tidplan

- Databesamling och analys under april-juni (enkät, intervjuer, myndighetsrapporteringen)
- Skriva rapport och kvalitetssäkring augusti-september
- Färdig rapport i oktober

Fuskutredningen (SOU 2024:44)

- Ansvaret för planerad fusk kontroll centraliseras och flyttas till Jordbruksverket, Kemikalieinspektionen och Livsmedelsverket
- En möjlighet att ta över enskilda ärenden från andra kontrollmyndigheter införs
- Livsmedelsverket får särskilt samordningsansvar
- Ny funktion mot fusk med tre funktioner:
 - Analys och underrättelser, samordning och operativ kontroll
 - Ny sekretessbrytande uppgiftsskyldighet mellan myndigheter införs
 - (Sanktionsavgifter)

Fuskarbetet 2026 och framåt

- I juni förväntas riksdagen besluta regeringens proposition ”Stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan”
 - 1 januari 2028 räknar man med att nödvändiga regleringar finns på plats för att sjösätta den nya fuskstyrkan
 - Livsmedelsverket arbetar med organisatoriska frågor kring hur arbetet ska bedrivas
 - I detta arbete samarbetar verket med övriga inblandade myndigheter (Jordbruksverket och Kemikalieinspektionen)
 - Det ordinarie arbetet med livsmedelsfusk fortsätter som vanligt

Regeringsuppdrag om likvärdig kontroll

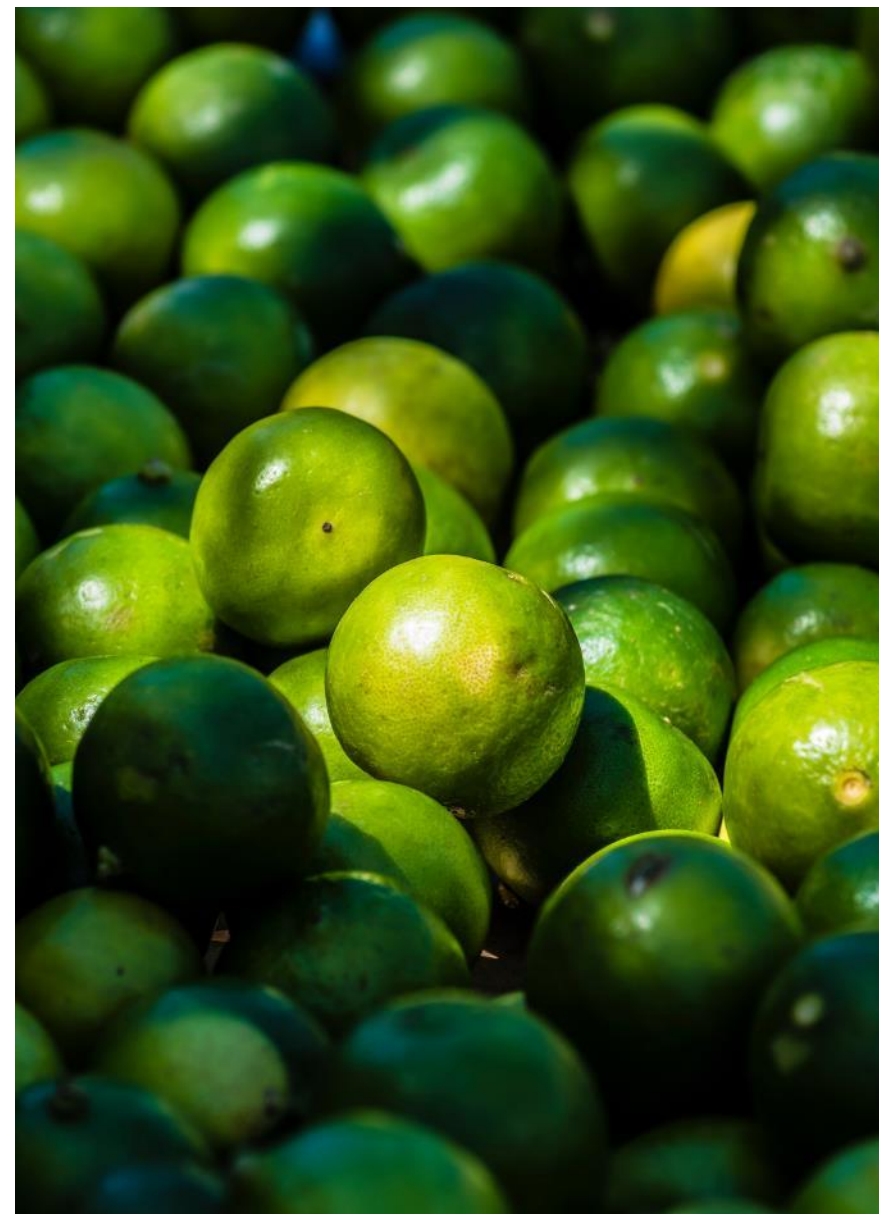
- Uppdrag till Livsmedelsverket och Jordbruksverket att genomföra ett antal åtgärder 2026–2027.
- Delredovisning 15 juni 2026
 - Påbörjande och planerade åtgärder
 - Vilka förutsättningar behövs för ett heltäckande revisionssystem inom områdena livsmedel, foder och ABP.
- En delredovisning ska även lämnas senast 26 februari 2027. Slutredovisning senast 29 februari 2028.

Regeringsuppdrag om likvärdig kontroll

1. Införa ett heltäckande revisionssystem

Livsmedelsverket och Jordbruksverket ska, i dialog med kontrollmyndigheter och med stöd av Samrådsgruppen för revision påbörja införandet av ett heltäckande revisionssystem som kan erbjuda revision till kontrollmyndigheter inom områdena livsmedel, foder och ABP i enlighet med de krav som ställs i kontrollförordningen.

Regeringsuppdrag om likvärdig kontroll

2. Utveckla råd och stöd till företag

- Utveckling av behovsanpassat stöd till små och nystartade små företag
- Utvecklad samverkan och dialog i regelgivningen
- Stärkt och påskyndat arbete med regelförenklingar för att minska företagens regelbörda och administrativa kostnader

Exempel: Utveckla verktyg och tjänster där företagen får tydlig, tillgänglig och mottagaranpassad rådgivning och information om lagstiftningen.

Regeringsuppdrag om likvärdig kontroll

3. Genomföra kompetenshöjande insatser

Långsiktig och systematisk kompetenshöjning hos kontrollpersonalen. Åtgärden kan t.ex. innebära

- Nya utbildningspaket
- Återkommande kalibreringsaktiviteter

Syfte: Mer proportionerlig och verkningsfull kontroll med ökad rättssäkerhet för företagen och minskad administrativ börda. Kontrollpersonal har en gemensam metodisk grund och tillräcklig branschanpassad kunskap.

Regeringsuppdrag om likvärdig kontroll

4. Utveckla nationell ledning och styrning av kontrollen

Kan t.ex. innebära:

- Samordning och samverkan mellan kontrollmyndigheter förbättras
- Användningen av föreskrifter för att styra kontrollen ökas
- Uppföljningen av kontrollen vidareutvecklas.

Syfte: Minska skillnader i tillämpningen mellan kontrollmyndigheter genom att tydliggöra vad som ska kontrolleras, hur kontrollen ska genomföras och hur avvikelser ska bedömas och följas upp.

Beredskap

12 beredskapssektorer

EKONOMISK SÄKERHET

Försäkringskassan

ELEKTRONISK KOMMUNIKATION OCH POST

Post- och telestyrelsen

ENERGIFÖRSÖRJNING

Energimyndigheten

FINANSIELLA TJÄNSTER

Finansinspektionen

FÖRSÖRJNING AV GRUNDDATA

Skatteverket

HÄLSA, VÅRD OCH OMSORG

Socialstyrelsen

INDUSTRI, BYGGANDE OCH HANDEL

Tillväxtverket

LIVSMEDELSFÖRSÖRJNING OCH DRICKSVATTEN

Livsmedelsverket

ORDNING OCH SÄKERHET

Polismyndigheten

RÄDDNINGSTJÄNST OCH SKYDD AV CIVILBEFOLKNINGEN

MSB

TRANSPORTER

Trafikverket

UTRIKESHANDEL

Kommerskollegium

Beredskapssektorn Livsmedelsförsörjning och dricksvatten

Livsmedelsförsörjning och dricksvatten

Livsmedelsverket

Jordbruksverket

Livsmedelsverket

Länsstyrelserna

Naturvårdsverket

**Statens veterinär-
medicinska anstalt**

Insatser för en stark livsmedelsberedskap

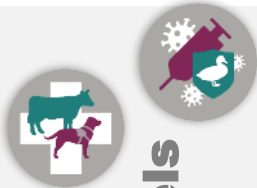
- Investeringsprogram
- Beredskapslagring
- Stöd till regionalt och lokalt beredskapsarbete
- Stöd och utveckling av innovation och innovativa arbetssätt
- Beredskapsavtal med företag
- Beredskapslabb dricksvatten
- Olika forum för samverkan kring beredskap, t.ex. SKAL – samrådsgruppen för beredskapsplanering, m.fl. samverkansytor
- Samverkan med andra beredskapssektorer av betydelse för livsmedelsförsörjningen – el, vatten, transporter, drivmedel
- Samverkan MCF i flera av våra insatser och i stöd till företag, bl.a. ”Om kriget kommer”

Investeringsprogrammet för beredskapssektorn

Livsmedelsförsörjning och dricksvatten

Primärproduktion

Smittskydd djur,
Djurens hälso- och
Sjukvård, Livsmedels-
-säkerhet

Livsmedels-
tillverkning

Livsmedels-
distribution

Måltidsverksamhet

Dricksvatten-
försörjning

Avlopp

Avfallshantering

Investeringsprogrammets insatser riktade till kommuner

Livsmedelsverket

- Stöd till kommunernas måltidsverksamhet betalats ut under mars (29 kommuner)
- Stöd till kommunernas dricksvattenförsörjning – ansökningsperiod feb – april 2026 (73 kommuner)

Naturvårdsverket

- Planerar utlysning av investeringsstöd för stärkt avloppsberedskap i slutet av april

Vattenfrågor

Vision och mål för nationella dricksvattensamordningen

Sverige har en långsiktigt hållbar, trygg och säker dricksvattenförsörjning

Mål

- Lokal och regional nivå ges stöd i dricksvattenrelaterade frågor
- Åtgärder och insatser för en tryggad dricksvattenförsörjning sker samordnat
- Arbetet med att definiera åtgärdsbehov för en säker dricksvattenförsörjning sker samordnat

Nationella samordningsgruppen för dricksvatten

Dricksvatten i förstärkt totalförsvvar

- Dricksvatten ingår i beredskapssektorn Livsmedelsförsörjning och dricksvatten
- Stärkta resurser till Livsmedelsverket
 - Enheten för dricksvattenförsörjning (ny från 2023)
 - Nationellt beredskapslaboratorium (nytt från 2023)
 - Stärkt VAKA (vattenkatastrofgrupp)
- Nytt investeringsprogram för beredskap
- Flera pågående regeringsuppdrag
- Flera statliga utredningar med förslag på åtgärder för utveckling (beredskap, planläggning, klimatanpassning)

Livsmedelsverket